Lietuvį pasitikėk savimi ir savo tautiečiais, o gyvenimas tau šypsosis. Visus žygius paremk kilniu žmoniškumu.

VIENYBĖ

LITHUANIAN DAILY

Kiekvienas geros valios lietuvis privalo dirbti taunius darbus. Svarbiausias lietuvybės palaikymui darbas—platinimas tautinės spaudos.

LIII. METAI. 91 (680) N. Telephone: EVergreen 7-7840 BROOKLYN, NEW YORK, PENKTADIENIS, 1939 M., BALANDŽIO-APRIL 21 D. KAINA 3 CENTAI

New York Public Library 470 Fifth Ave.

ŠIANDIEN

"Pasimatysime Kaune!"
Naikino savo turtą
Perdavė geležinkelius
Keista politika

J. KROZE

Vokiečiai tvirtina, kad Vokietija su Lietuva nori gyventi kaip dvi draugingos kaimyninės valstybės, kad vokiečių lietuvių santykiai turi būti nuoširdūs, geri. Tuo tarpu iš gautų iš Lietuvos klaipėdiečių tremtinių privatiniuose laikuose savo giminėms ir draugams Amerikoje rašoma, kad kai lietuviai kraustėsi iš Klaipėdos Krašto, tai vietiniai vokietininkai, nacių sukiršinti daužė lietuvius, ant jų spiaudė ir visaip niekšiškai pravardžiavo. Ar tai pradžia gerų kaimyninių santykių? Vokietininkai dar šūkavo: "Pasimatysime Kaune!" Ar tai taip pasireiškia vokiečių kultūra?

Kai kurie lietuviai išeidami iš Klaipėdos Krašto ir negalėdami savo mantą ir turtą su savim paimti, kasė jį į žemę, naikino ir degino. Ką gi daugiau tie žmonės galėjo daryti žinodami, kad jų turtu ir manta naudosis ne draugingi žmonės, bet fanatikai, kurie lietuvius visuomet persekiojo ir persekios. Mes visuomet buvome linkę manyti, kad vokiečiai ir vokiečių kultūros žmonės yra išmintingi ir turi žmoniškumo jausmus. Atrodo, kad jie tik tada atrodo žmoniški, kada juos pačius ištinka nelaimė.

Lietuvos Geležinkeliai Vokietijai jau perdavė Klaipėdos Krašto Geležinkelius ir riedamąją medžiagą. Išviso perduota 17 garvežių ir apie 166 vagonai. Visi turi būti gerame stovyje. Tuo tarpu mes labai abejojame ar Lietuva prijungdama Klaipėdos Kraštą prie Lietuvos tiek garvežių ir vagonų rado tame tuomet nuskurdusiame krašte.

Washingtono diplomatiniuose sluoksniuose teigiama, kad Anglija iki šiol nenorėjo derėtis su Sovietų Sąjunga dėlto, kad nenorėjo supykinti Mussolini, visą laiką Chamberlainas tikėjosi, kad pavyks Mussolinį atitraukti nuo Berlyno. Dabar, esą, jis įsitikino, kad Mussolinį negalės atkalbinti nuo Hitlerio, ir dėlto pradėjo kalbėti su Sovietų Sąjunga. Anglai pirma Litvinovo pasiūlymus sudaryti valstybių sąjungą atmetė, o dabar Sovietams siūlo tuos pačius klausimus. Politika keistas dalykas.

Europos ir Amerikos diplomatai mano, kad jeigu šiemet kils karas tai jis kils balandžio 28 d. Ta diena Hitlerio katekizme esanti pažymėta "Der Tag", diena kurią Vokietijai atsiskaitys su visu pasauliu dėl pasaulinio karo metu padarytų jai skriaudų.

Jeigu kalbėti apie skriaudas, tai kiek Vokietija yra padariusi nuostolių ir skriaudų Lietuvai, Lenkijai, Latvijai, Prancūzijai, Anglijai, Belgijai, Italijai, Balkanų valstybėms ir kitoms. Jeigu jos visos pasiryžtų atkeršyti Vokietijai už pasaulinio karo metu padarytas skriaudas, tai nė vieno gyvo vokiečio neliktų šiame žemės rutulyje, kas atsitiktų su pačia Vokietija ir kas iš to būtų naudos? Vokietija keršindama kitoms valstybėms tik didina kitų kerštą prieš save. Jeigu Vokietija turi savo atsiskaitymo "Der Tag", tai ir kiti vėliau turės savo "Der Tag".

Jeigu jausmu, o ne sveiku protu vaduosis valstybės, tai pasaulyje sunku tikėtis kada nors tos utopijos, kurios visuomenininkai siekė nuo neatmenamų laikų.

PRANCŪZIJA IR ANGLIJA SAKO, KAD JOS GINS IR DANZIGO KRAŠTĄ

Bet koks pasikėsinimas prieš Danzigą, gali baigtis karu, sako ministras Bonnett

Žemės ūkio ministras prof. Jurgis Krikščiūnas

PARIS, bal. 20 d. — Prancūzijos Užsienių Reikalų Ministras Georges Bonnett vakar pareiškė, kad Anglijos, Prancūzijos ir Lenkijos susitarimu, Anglija ir Prancūzija taip pat garantuoja Lenkijai Danzigą. Esą, jeigu Vokietija dabar pradėtų kokį nors žygį prieš Danzigą, tai greičiausia kiltų karas, jeigu Lenkija susitarimo keliu Danzigo Vokietijai neatiduotų.

Prancūzijos Parlamente buvo vyriausybės paklausta ką darytų Ispanija, jeigu tarp prancūzų, vokiečių ir italų kiltų karas. Bonnett atsakė, kad Ispanijos vyriausybė užtikrino Prancūziją, kad karo atveju ji pasiliks neutrali, nes dabar Franco ir jo vyriausybės svarbiausia užduotis yra atstatyti karo nualintą Ispaniją.

ANGLAI GALI PAKVIESTI EDENA IR CHURCHILL Į VYRIAUSYBĘ

LONDON, bal. 20 d. — Anglijos politiniuose sluoksniuose kalbama, kad Ministras Pirmininkas Chamberlainas šiomis dienomis gali pakviesti Anthony Edeną ir Winston Churchill į Anglijos vyriausybę. Chamberlainas jau kuris laikas nori sudaryti du naujus skyrius prie vyriausybės, būtent ne oficialio krašto apsaugos ministro vietą ir maisto ir produktų teikimo ministrą.

STEIGIAMAS SPAUDOS — DRAUGIJŲ DEPARTAMENTAS

KAUNAS. — Panaikinus Visuomeninio Darbo Vadybą, Vidaus Reikalų Ministerijoje steigiamas Spaudos-Draugijų Departamentas.

IR KAREIVIAI AUKOJA GINKLŲ FONDUI

KAUNAS. — Giliai atjausdami šių dienų skaudžius įvykius Lietuvos brangiai tėvynei, Priešlėktuvinės Apsaugos Rinktinės kariai paaukojo šitaip: 1. Ginklų fondui: a) karininkai 5% nuo š. m. kovo mėnesio pagrindinės algos — 980,-37 lt.; b) liktiniai puskarininkiai ir jų vict. civil. tarnautojai po dienos uždarbį 558,80 lt.; c) būtinos tarnybos kariai ir pašaukti karo pratimų atsargos kariai vykdami namo 464,-50 lt. Taigi viso Ginklų fondui — 2,003.67 lt. 2. Klaipėdiškiams pabėgėliams šelpti: a) karininkai 197 lt.; b) Karininkų Ramovė 100 lt. O iš viso 297 lt. pabėgėliams šelpti.

SVARSTOMAS BIUDŽETO PERTVARKYMAS

KAUNAS. — Šiomis dienomis Lietuvos vyriausybė svarsto biudžeto pertvarkymą, kuris bus pritaikintas prie naujų sąlygų dėl Klaipėdos netekimo ir pagrįstas didžiausio taupumo principu.

ROOSEVELTAS SIUS ATSIŠAUKIMA IR JAPONIJAI

TOKIO, Japonija, bal. 20 d. — Japonijos spauda pažymi, kad netrukus Jungtinių Amerikos Valstybių Prezidentas Rooseveltas atsiųs Japonijai atsišaukimą ir paraginimą susirūpinti pasaulio taika. Prezidento atsišaukimas, esą, bus panašus savo turiniu į tą atsišaukimą, kurį jis pasiuntė Vokietijai ir Italijai.

PRANCŪZIJA DAR SPARČIAU RUOŠIASI KRAŠTO APSAUGAI

PARIS, bal. 20 d. — Prancūzijos Prezidentas Lebrun vakar pasirašė aštuonius naujus įsakymus, kurie būtų vykdomi, kaip tik kiltų karas. Tais įstatymais visa krašto pramonė tuojau pereitų į valdžios rankas, taip pat visas susisiekimas ne tik sausžemiu, bet ir jūromis, ypač importas iš kitų valstybių. Labiausia susirūpinta kaip Prancūzija, karui kilus galės saugiai importuoti iš Amerikos karo lėktuvus ir motorus savo karo aviacijai.

UŽDARYTA SEIMO PAVASARIO SESIJA

KAUNAS, bal. 15 d. — Ministras Pirmininkas generolas Černius uždarė Seimo pavasario sesiją.

Easton, Conn. gyventojas Jahn Warde įsilipo į medį ir pasiekęs viršūnės, peiliu persipiovė sau gerklę. Iškritęs iš medžio jis mirė

Derybos su Rumunija. — Kairėje, Rumunijos Užsienių Reikalų Ministras Grigore Gafencu susitinka su Vokietijos Užsienių Reikalų Ministru Ribbentropu. Vakarykščiose derybose su Hitleriu rumunas pareiškė, kad Rumunija nori būti neutrali ir Vokietijos ar kitų užtarimo nenori.

VISOJE VOKIETIJOJE MILŽINIŠKOS IŠKILMĖS HITLERIUI PAGERBTI

BERLIN, bal. 20 d. — Hitlerio 50 metų amžiaus sukaktuvių proga šiandien visoje Vokietijoje, o ypač Berlyne ir Munchene prasidėjo didelės iškilmės, kuriose dalyvauja visi nacių partijos nariai, kariuomenė, karo laivynas, aviacija ir visuomenės organizacijos. Tuojau po vidurnakčio gatvėse prasidėjo paradai su degančiais fakelais. Aikštėse ir gatvėse buvo prakalbos, kuriose visą laiką buvo kalbama apie Hitlerio nuveiktus darbus ir jo pastangas palaikyti Europoje taiką. Tose prakalbose vokiečiai dėkojo Hitleriui, kad jis išvedė Vokietiją iš skurdo ir priespaudos ir vėl privertė visą pasaulį gerbti Vokietiją ir vokietį.

Šiandien kiek vėliau kalbės pats Hitleris, bet ką jis pasakys, dar nežinia. Jo kalba gali būti labai reikšminga Europos taikai.

Į Turkiją. — Franz von Papen, Vokietijos naujasis pasiuntinys Turkijai. Jis mėgins Turkiją atitraukti nuo Anglijos ir Prancūzijos.

IŠGELBĖJA $650.000 VERTĖS BRANGENYBIŲ

PARIS, bal. 20 d. — Iš sudegusio ir nuskendusio prancūzų keleivinio laivo "Paris" pavyko išgelbėti $650,000 vertės brangenybių, kurios buvo skirtos New Yorko pasaulinei parodai. Dalis to turto sudegė. Už sudegusią turto dalį savininkai gaus apdraudą.

5 MILIJONAI DOLERIŲ APSIGINKLAVIMUI

OSLO, Norvegija.—Norvegijos vyriausybė paprašė Parlamento paskirti dar penkis milijonus dolerių krašto apsaugos reikalams. Šią sumą vyriausybė numato sukelti įvesdama naujus mokesčius.

100,000 VOKIETUKŲ MOKOSI SKLANDYMO

BERLIN, bal. 20 d. — Vokietijos Kancleris Hitleris įsakė visus Vokietijos jaunuolius mokyti skraidyti. Jo įsakymas jau pradėtas vykdyti. Šiomis dienomis jau suregistruota apie 100,000 Vokietijos jaunuolių, kurie bus mokomi sklandymo, o vėliau aviacijos mokslų. Sakomą, kad vokiečiai steigia sklandymo mokyklą Nidoje, kur anksčiau buvo Lietuvos Aero klubo sklandymo mokykla.

DIDINA KARO AVIACIJOS PERSONALĄ

WASHINGTON, bal. 20 d. — Vyriausybės įsakymu Amerikos karo aviacija dabar žymiai didinama. Šiomis dienomis į karo aviaciją bus priimta 400 naujų karininkų lakūnų ir aviacijos inžinierių.

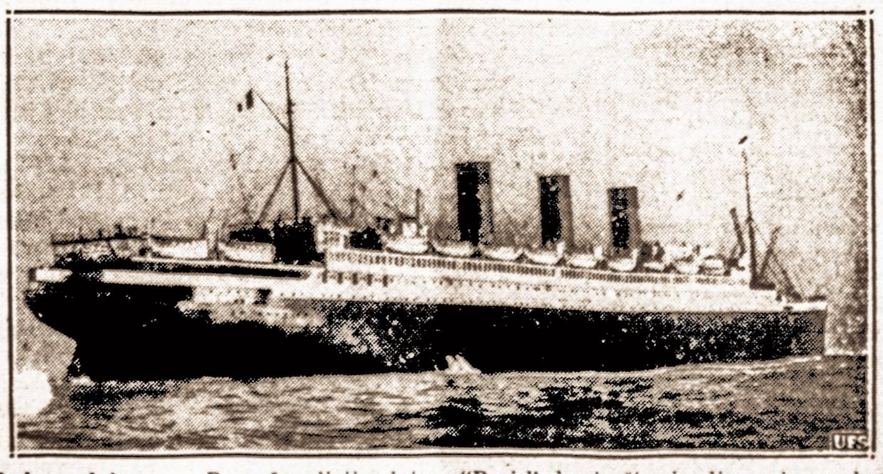

Sudegęs laivas. — Prancūzų linijos laivas "Paris", kuris šiomis dienomis sudegė Havre uoste Prancūzijoje. Laivą, manoma, padegė svetimų valstybių agentai.

GRIEŽTAS MUSSOLINIO ATSAKYMAS J. A. V. PREZIDENTUI ROOSEVELTUI

Sako, kad Italija ir Vokietija nori tik taikos, o ne karo, kaip Rooseveltas teigia

ROMA, Italija, bal. 20 d. — Italijos diktatorius Benito Mussolini šiandien kalbėdamas čia prisiminė apie J.A.V. Prezidento Roosevelto atsišaukimą, kuriame jis prašė Italijos ir Vokietijos garantuoti Europai 10 metų taiką ir pasisakyti, kad nepuls kitų valstybių. Savo atsakyme Mussolini Roosevelto atsišaukimą pavadino bandymu suvedžioti visuomenę ir įtikinti ją, kad Italija ir Vokietija yra dvi valstybės, kurios ardo Europos taiką. Dučė gana ironiškai atsakė, kad Rooseveltas teigia, kad diktatoriai nori karo. Esą, tuo tarpu tiek Italija, tiek Vokietija daugiau rūpinasi Europos taika, negu bet kuri kita pasaulio valstybė. Jis kalbėjo gana trumpai ir baigdamas dar pareiškė, kad praeityje asmenys, kurie neturi mažiausio supratimo apie Europos reikalus pastatė tokias biaurias "geografines piramides" Europoje, kad jos turi būti sugriautos, kad ateityje užtikrinti Europai taiką. Toliau apie Roosevelto siūlomą konferenciją jis pareiškė, kad juo daugiau žmonių tokioje konferencijje dalyvautų, juo mažiau progų būtų susitarti ir ką nors gero nuveikti.

Baigdamas Mussolini dar kartą pastebėjo, kad Romos Berlyno ašies politika yra taika, o ne karas.

Krašto apsaugos ministras brig. gen. Kazys Musteikis

BALTIJOS VALSTYBĖS NENORI JOKIŲ SVETIMŲ GARANTIJŲ

VARŠUVA, bal. 20 d. — Vakar Varšuvoje lankėsi Estijos kariuomenės vadas gen. Laidoneris, kuris ta proga aplankė ir Lenkijos Užsienių Reikalų Ministrą Becką. Pasikalbėjime su Becku Laidoneris pareiškė, kad užsienyje pasirodę pranešimai, jog Latvija ir kiti Pabaltijo kraštai nori prašyti Lenkijos garantuoti Lietuvos, Latvijos ir Estijos neprkilausomybes yra neteisingi. Esą, pagal Baltijos sąjungos statutą visos tos trys valstybės nori pasilikti neutralios ir jokių svetimų garantijų nepageidauja.

LIETUVOS STALO TENISISTAI NUGALĖJO LENKUS

VARŠUVA, bal. 21 d. — Vakar Varšuvoje įvyko pirmosios tarptautinės stalo teniso rungtynės tarp Lietuvos ir Lenkijos stalo teniso žaidėjų. Rungtynės įvyko Varšuvos YMCA salėje. Lietuvos sportininkais vadovavo Lietuvos Prezidento Antano Smetonos sūnus. Lietuviai nugalėjo lenkus 7—2.

1.000 KARO LĖKTUVŲ PER VIENĄ SAVAITĘ

DETROIT, Mich., bal. 20 d. — Vienas Amerikos kariuomenės karininkas kalbėdamas karininkų draugijos susirinkime pareiškė, kad jeigu Amerikai tektų kariauti, tai dėl jos karo aviacijos nėra reikalo bijoti ir nusiminti, palyginus ją su kitų valstybių karo aviacija. Jis nurodė, kad reikalui atsiradus Fordo ir kitos Amerikos automobilių dirbtuvės gali tuojau pakeisti savo mašinas ir pradėti gaminti motorus lėktuvams ir pačius lėktuvus. Per savaitę tos auto dirbtuvės galėtų pagaminti nemažiau, kaip 1,000 karo lėktuvų.

LIETUVOJE RASTAS NEŽINOMAS PASAULYJE AUGALAS

KAUNAS. — Didesnieji pasaulio augalai gamtininkų jau seniau ištirti, apibūdinti ir turi savo vardus, rūšis ir klases. Tačiau mažesniųjų tarpe pasitaiko rasti ir naujų rūšių, dar gamtininkams visai nematytų.

Šiomis dienomis paaiškėjo, kad Lietuvoje aptikta viena smulkių augalų rūšis, kuri pasaulyje iki šiol buvo visai nežinoma. Tai viena dumblių (Algae) rūšis. Minėtą dumblių rūšį aptiko Vytauto Didžiojo universiteto studentė Baronaitė, o augalą smulkiai ištyrė ir apibūdino latvių prof. Skuja.

Pasauliniame pašto kongrese Lietuva atstovauja

BUENOS AIRES. — Pasauliniame pašto kongrese Lietuvai atstovauja Lietuvos ministras Aukštuolis ir pasiuntinybės sekretorius Blavečiūnas. Kongresas Buenos Aires užtruks iki gegužės 25 dienos.

OLANDIJA PAILGINA KARO TARNYBOS LAIKĄ

HAGA, Olandija, bal. 20 d. — Olandijos vyriausybė Parlamentui įteikė įstatymo projektą, kuriuo norima Olandijoje įvesti priverstiną karo tarnybą dviejų metų laikotarpiui. Visi vyrai tinką karo tarnybai iki šiol tarnavo tik 11 mėnesių.

Tautos Ūkio Tarbos pirmininku paskirtas generolas Sutkus

KAUNAS. — Balandžio 13 dieną Lietuvos vyriausybė patvirtino Tautos Ūkio Tarybos pirmininku generolą Sutkų, o pavaduotoju — Tūbelį. Balandžio 17 d. Taryba pradėjo darbą.

ORAS

NUMATOMA: Dalinai apsinaukęs ir šiltesnis.

Saulė teka 5:10, leidžiasi 6:41. Dienos ilgis 13 val. 32 min.

LITHUANIAN DAILY UNITY

VIENYBĖ

Oldest Lithuanian Newspaper
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone: EVergreen 7-7840

Published daily except Sundays and Holidays by
Lithuanian Press Corp., Inc.

Entered as Second Class Matter October 23, 1907 at the Post Office at Brooklyn, N. Y. Under the Act of March 3, 1879

Advertising rates on application

PRENUMERATA

Brooklyne ir užsieniuose:

Metams	$7.00
Pusei metų	$3.75
Trims mėnesiams	$2.00
Vienam mėn.	$0.90

Jungtinėse Valstybėse ir Kanadoje

Metams	$5.00
Pusei metų	$2.75
Trims mėnesiams	$1.65
Vienam mėnesiui	$0.75

Visais reikalais adresuokite:
Lithuanian Press Corporation
193 Grand St., Brooklyn, N. Y.

A. S. Trečiokas — Prezidentas.
J. Smitrus — Vedėjas.
S. E. Vitaitis — Redaktorius

LIETUVIAI PASIRYŽĘ GINTIS

Gaunamos žinios iš Lietuvos piliečių tvirtai tikrina, kad lietuvių tauta pasiryžus ginti savo teritoriją ir nepriklausomybę. Griežtai tvirtinama, kad be kovos neužleisią priešų nei vieno metro savo teritorijos. Esą geriau garbingai žūti, negu germanams vergauti.

Oficiliai Lietuvos valstybės šaltiniai, net Lietuvos spauda, dėl visiems suprantamų aplinkybių šio tautos nusistatymo skelbti negali. Tokį Lietuvos žmonių nusistatymą tegali mums pranešti tik atskiri piliečiai. Rytojaus VIENYBĖS laidoje įdėsime vieno labai atsakomingo Lietuvos veikėjo pranešimą, kuris parodo kokis Lietuvos kariuomenės nusistatymas galiojo Klaipėdos atidavimo Vokietijai klausimu. Lietuvos kariai geriau bevelijo kovoti, negu be kovos Klaipėdos kraštą užleisti Berlyno naciams.

Netenka abejoti lietuvių pasiryžimu ginti savo teritoriją ir nepriklausomybę iki paskutinio lašo kraujo. Drąsius Lietuvos žmonių pareiškimus paliūdija pasilikusių žūti Kuršių Neringos Kopgalyje 19 karių, kap. Žemaičio ir kap. Bendoriaus vadovaujamų. Tik nepalaužiamo pasiryžimo karžygiai tegali tokį pasiaukojimą tėvynei parodyti, kad savo krauju sužadinus tautą didvyriškai ginti savo žemę ir laisvę.

Bet sveikas protas sako, kad be galingesnių valstybių pagelbos viena Lietuva negalėtų atsilaikyti prieš galingą Vokietiją. O galingųjų valstybių pagelbos Lietuvai kol kas nesigirdi iš niekur. Britanija pažadėjo gelbėti Olandijai, Šveicarijai ir Danijai atsitikime jų užpuolimo. Tačiau Lietuvai ir kitoms Pabaltijo valstybėms nei Britanija, nei kuri kita didžioji valstybė jokios pagelbos nežada. Todėl Lietuvai karas su Vokietija tegali būti tik paskutinė priemonė savo teritorijai ir nepriklausomybei ginti.

Visiškai ne vietoje mūsų smarkavimas ir priekaištais svaidymas į Lietuvos valstybės vadus, kuomet jie vengdami ginkluoto susikirtimo su Vokietija deda pastangas sureguliuoti kaimyninius santykius su vakarų kaimynu. Visiems suprantamas dalykas, kad silpnesnis visuomet turi nusileisti galingesniam, jei nenori kariauti ir žūti. Tokioje padėtyje šiandien yra Lietuva ir jokis mūs smarkavimas ir pyktis ant Lietuvos vadų tos padėties nepakeis. Todėl privalome būti išmintingais ir skaitytis su tikrove. Tuščio užsidegimo demonstravimas dar nieko nereiškia.

Mums turi pakakti to, kad žinome, jog Lietuvos žmonės griežtai pasiryžę ginti savo valstybės teritoriją ir nepriklausomybę. Kritikomis ir priekaištais Lietuvos valstybės vadams nieko neatsieksime. Mūsų pareiga visomis išgalėmis paremti Lietuvos kariuomenės ir šaulių ginklavimą ir suteikti pagelbą Klaipėdos pabėgėliams, kad tuo būdu sumažinus naštą Lietuvos visuomenei. Ne pamokslais Lietuvos vadams, o reale pagelba padėsime Lietuvos žmonėms apsiginti nuo išlaukinių priešų.

SPAUDOS APŽVALGA

Mašiną Dar Suka

Wilkes Barre įvyko taip vadinamo "Amerikos Lietuvių Kongreso" konferencija, kuri parodė, kad mūsų komunistai dar toliau varo trečiojo internacionalo įsakytą "bendrų frontų" politiką. Deja, mūsų lietuviams nekaip einasi, nes šioje konferencijoje nedalyvavo nei viena socialistų, sandariečių, tautininkų, ar katalikų organizacija! Bet dalyvių tarpe buvo tokios aiškiai komunistinės organizacijos kaip LDLD (7-ių kuopų atstovai), LDS (5-ių kuopų) ir komunistų partijos (2-jų kuopų). Buvo atstovai trijų SLA kuopų ir dviejų pašelpinių draugijų. Reiškia, iš 19-kos organizacijų, 14-ka aiškiai komunistinės. Šita analyzė parodo tikrąją "Amerikos Lietuvių Kongreso" spalvą.

Matyti, ir patys komunistai žino, kad šis kongresas tai priemonė broliams lietuviams akis muilinti, nes Wilkes Barre skyriaus pernai rengtas išvažiavimas "padarė dideles išlaidas ir nulindo į skylę". Iždeesama tik 26 centai ir duoklės centrui nėra mokėtos. Dalyvavo 60 delegatų, bet aukų kongreso tikslams sumesta $4.15, reiškia, truputį daugiau, kaip 6 centai nuo galvos. Priimta trys rezoliucijos, kurių dvi moko Lietuvos gyventojus kaip valdytis.

Įdomus Vilnyje pranešimas apie Clevelando "kongreso" skyriaus veiklą. Iš penkių valdybos narių susirinkiman atėję trys ir nutarę: nereikia šaukti massmitingo Klaipėdos klausimu, nes žmonėms jau tas atsibodo (?). Turbūt, norėjo pasakyti, ne Klaipėdos klausimas žmonėms atsibodo, bet komunistų meklerystės.

Kas Daryti?

Vilnis, sako, pasiskaičiusi pranešimų iš Paryžiaus, būk "Lietuvos, Latvijos ir Estijos valdžios pasirengę nusilenkti naciams". Iš to ji darosi jau šitokią išvadą. "Silpnus slėgti, o galingiems lankstytis tiems ponams priprastas amatas".

O mums iš tos Vilnies išvados darosi, štai, kokia išvada: "Už saugios Dėdės Samo nugaros kitiems liežuvius rodyti, tai mūsų bolševikų priprastas amatas". Jei Lietuvos, Latvijos ir Estijos "ponai" nusileis naciams, tai tik dėl to, kad negauna jokios paramos ten, kur mūsų bolševikai rytą, naktį meldžiasi — Maskvoje. Juk kiekvienas sveiko proto lietuvis aiškiai žino, kad vienas Pabaltijys savo spėkomis kariškai prieš nacius negalėtų atsispirti.

Vyt. Širvydas

KAUNAS. — P. Purickienė, sužinojusi apie visos lietuvių tautos pasiryžimą remti Ginklų fondą, pranešė iš Nicos savo įgaliotinei A. Bružienei paaukoti krašto gynimo reikalams 1,000 litų. Šie pinigai įteikti Šaulių Sąjungai.

Lindberghas grįžo. — Lakūnas Lindberghas grįžęs į Ameriką įstojo į karo aviaciją.

ICKES'O DIKTATORIŠKAS NORAS SUVARŽYTI SPAUDĄ

Prezidento Roosevelto administracijos spoksmanas, vidaus reikalų sekretorius Harold L. Ickes, vėl demonstravo savo neapykantą mūsų krašte galiojančiai spaudos laisvei. Jis kalbėdamas New Yorke įvykusiame laikraštininkų suvažiavime, visu smarkumu puolė tuos laikraštininkus, kurie išdrįsta kritikuoti naujosios dalybos ekonominę politiką. Tai ne pirmas p. Ickes'o pasirodymas su diktatoriškais norais uždaryti burną spaudai, kad ji negalėtų laisvai rašyti apie vyriausybės darbus.

Šiuo tarpu p. Ickes svarbiausiai puolė dienraščių įžymiuosius kolumnistus, kurie išdrįsta savistovią nuomonę pareikšti valdžios darbams ir neklausia p. Ickes'o ar jam tas patiks. Jis net įvardijo visą eilę tokių kolumnistų ir pareikalavo, kad laikraščiai uždarytų jų raštams savo skiltis, jei nori pagerinti savo turinį. Jis tokius kolumnistus išvadino "žurnalizmo viešuoju priešu No. 1".

Galima nesutikti su vieno ar kito laikraštininko reiškiama nuomone, bet kėsintis uždaryti jam burną, tai jau tikrai atsiduoda hitlerizmu ir stalinizmu. Amerikos spaudos laisvė paremta principu, kad kiekvienas žmogus turėtų teisę išreikšti savo nuomonę viešai, by tik tokia nuomonė neprasižengia prieš įstatymus, nesiekia ardyti visuomenės ramybę ir tvarką bei nedemoralizuoja visuomenės moralių žvilgsniu. Amerikos visuomenė labai brangina tokią spaudos laisvę, kuri leidžia nevaržomai visuomenę painformuoti apie valdžios darbus ir juos kritikuoti. Šios spaudos laisvės dėka ir po šiai dienai spaudos pastangomis demaskuojami įvairūs valdininkai ir net teisėjai, kurie susijungę su raketieriais ir visokiais visuomenės išnaudotojais skriaudžia visuomenę ir palaiko visokius raketierių neteisėtumus.

Amerikos visuomenė puikiai žino, kad įvairūs kriminalistai ir neteisingi bei nesąžiningi valdininkai labiausiai bijosi spaudos. Amerikos spauda nepaperkama ir jokiais bauginimais negalima jos nutildinti. Jei ne Amerikos spauda, tai nesąžiningi valdininkai susijungę su raketieriais visiškai terorizuotų visus gyventojus. Kuomet didieji politikieriai ir aukštieji valdininkai, net teisėjai susijungia su kriminalistais ir raketieriais, tokiu atveju susidaro labai rimta padėtis. Su šiuo piktu sekmingai kovoti tegali tik laisva spauda.

Tačiau sąžiningiems valdininkams spaudos laisvės bijoti nėra jokio reikalo. Tik tokie valdininkai spaudos laisvės bijo, kurie nesąžiningi ir kurie negali pakęsti spaudoje pasireiškiančios kritikos jų darbams, jausdamiesi lyg kokiais neklaidingais popiežiais. Prie pastarųjų priklauso ir p. Ickes, kuris nuolat atakuoja spaudą ir laikraštininkus už reiškiamą kritiką jo ir jo sėbrų darbams. Jei ko gera, tai susilauksime net to, kad p. Ickes paskelbs, jog naujoji dalyba yra Dievo leista ekonominės santvarka ir ją kritikuoti yra "smertelnas griekas".

Įdomus faktas, kad p. Ickes atakoms ant spaudos laisvės pritaria net ir lietuviški komunistai. Mat, p. Ickes'o puolami kolumnistai yra patriotingi amerikonai, kurie išdrįsta prezidento Roosevelto administracijai nurodyti, kad joje yra perdaug įsibrovusio komunistams palankaujančio elemento. Jų nusistatymu yra, kad jokios diktatūros šalininkai neprivalo turėti įtakos demokratinės Amerikos valdžios aparate. Šitas labiausiai nepatinka p. Ickes'ui ir jį garbinantiems komunistams. Todėl p. Ickes'o diktatorišką norą suvaržyti spaudos laisvę paremia ir komunistai.

Vyt. Gražulis

KLAIPĖDOS PABĖGĖLIŲ SKAUDUS LIKIMAS

Jau kelios dienos Kaune Laisvės alėjoje matome naujus žmones, kurie krinta į akis ne todėl, kad nepažįstami, bet dėl savo rimtumo, gilaus susirūpinimo, atsargių žvilgsnių, prislėgtos nuotaikos. Tie žmonės vaikšto lėtai — niekur neskubi, net ir į laikrodį nežiūri. Kai tik susirenka didesnis būrelis, jų veidai kiek pralinksmėja, pradeda šnekučiuotis, bet vis ta pačia tema:

Klaipėda, joje likę draugai, manta, nesutvarkyti reikalai. Ši tema jiems tiek skaudi, kad susitikimo džiaugsmas viena akimirka pavirsta į dar didesnę širdgėlą. Vienas tik ką atvykęs iš Klaipėdos būreliui pasakoja:

— Žinote draugai, maistietį Joną P. iš kalėjimo paleido. Atėjo jis į stotį aprišta galva. Jo balsas užkimęs, akys paraudonavusios, nuplėštas švarko atlapas. Jis man pasakė tik du žodžius: "Mušė negailestingai". Už ką jį mušė — žinome, — jis buvo šaulys... Dar ne paskutinis atvažiavau, — mūsiškių ten pasiliko labai daug. Ne taip lengva dabar išvažiuoti, reikia pereiti bent dvylika stacijų: duok pažymėjimą iš namų savininko, kad nesi skolingas už nuomą, pristatyk tokius raštus iš krautuvininkų, nors jų ir nesi matęs, o kur dar visi kiti reikalai!

Vilniaus gatve eina penkiais vaikais vedina pagyvenusi moteris. Vieną jos ranką nusvėręs ragažinis krepšys, o į kitą įsikibęs penkiametis "jūrininkas". Jo kepurė tikrai jūrininkiškos formos, ant kurios ir ženklai: dvi tautiškos vėliavėlės ir užrašas "Lietuva". Tokiam piliečiui, nors jis nuo motinos sijono ir nenutolsta, Klaipėdoje pasilikti būtų pavojinga. Vaikai palieka vaikais: žiūrinėja į vitrinose išdėstytas lėles, saldainius, blizgučius, bet motinos... veidas pilkas, išraižytas naujo vargo ir pergyvenimų raukšlėmis, akys paraudę nuo ašarų. Ją pažinau. Tai smulki Klaipėdos rinkos daržovių prekybininkė, o vyras, dėl menkos sveikatos, tik pripuolamai dirbdavo. Moterišką palydžiu į Ekskursijų stotį, eidami kalbamės:

— Tamstos vyras pasiliko Klaipėdoje?

— Taip. Jau kelinta savaitė jis sunkiai serga ir liko gulėti Raudonojo Kryžiaus ligoninėje. Turiu tik kelis litus, bet sakė, kad nakvynę ir valgyti duos. Tokia jau mano dalia, visą gyvenimą lydi nelaimės ir vargai... Man jau taip skirta, kad aš pabėgėlė ir pabėgėlė, dar jauna būdama per Didįjį karą bėgau su tėveliais į Rusiją, nepriklausomybei kuriantis, persikėlėme į Vilnių, kurį lenkams užimant persikraustėm į Kauną. Prieš dešimtį metų, geresnio pragyvenimo ir uždarbio ieškodami, persikėlėme gyventi į Klaipėdą, iš kur vėl pabėgau, bet jau su sunkesne našta — būriu vaikų. Iš visur pabėgau tuščiomis rankomis.

Moteris pravirko, kaip kūdikis.

Kauniečiai pabėgėlių gailisi ir jais rūpinasi: davė maistą ir nakvynę, suteiktas nemokamas susisiekimas, bet visa tai negali klaipėdiečių nuotaikos paskaidrinti. Jie vis dar atsimena šiurpius bėgimo momentus, ir nors ir sotūs, bet be darbo neturi kur per dienas dingti ir nežino kokia bus jų ateitis.

Pabėgėliai valgo bendrus pietus

Prie Raudonojo Kryžiaus, buv. Motinos ir Vaiko muziejaus patalpose, pabėgėliams paskirti du erdvūs kambariai, kurių vieną užima moterys, kitą — vyrai. Lovų prikišti pilni kambariai viena prie kitos. Jos apklotos miliniais uždangalais, ant kurių prisegta po kortelę, su įrašyta miegančiojo pavarde. Stalų nėra, pabėgėliai valgo prisišlieję prie lovų. Kai aš atėjau, visi valgė žirnių sriubą iš emalinių lengvų kareiviškų dubenėlių, užkąsdami juoda kareiviška duona. Vienas pabėgėlių man padavė šaukštą ir siūlė paragauti pabėgėlių sriubos, kuri tikrai buvo riebi ir skani. Baigus valgyti sriubą, skautės atnešė antrąjį užkandį — kapotinį su cukriniais runkeliais. Porcijos geros, o kuriems jų neužteko, gavo ir magaryčių. Trečiojo čia jie negauna, — pabėgėlių pietūs iš dviejų patiekalų.

Šioj pabėgėlių grupėj dauguma yra "Ryto" spaustuvės darbininkai. Išbėgdami iš Klaipėdos jie jokio atlyginimo negavo; nors ir pastovų darbą turėjo, bet šiandien dažnas iš jų neturi cento. Nors kol kas butą ir maistą turi, bet neturėjimas darbo ir tikresnės savo pastogės slegia nuotaiką.

Kita pabėgėlių grupė apgyvendinta Ekskursijų stoty. Tik čia erdviau, yra stalai valgyti ir suolai sėdėti, yra lagaminams sukrauti sandėliai, kurių pirmoji stotis neturi, bet čia įvesta ir šiokia tokia drausmė: nustatytą valandą turi susirinkti valgyti, o ne vėliau 10 val. vak. būti namuose. Šių taisyklių nesilaikantieji nei nakvynės nei maisto negauna.

Visi pabėgėliai ištroškę poilsio ir ramybės

Jauna ukmergietė, pasirėmusi ant lango, rašo motinai laišką. Parašė: "Brangioji mamyte", plunksną padėjo ir pradėjo ašaroti. Prakalbinau:

— Kodėl, panele, taip nusiminusi?

— Ir kaip nenusiminti... Motina sena, nieko negali dirbti, — aš vienintėlė jos maitintoja, šiandien be darbo, be cento prie dūšios, ką gi aš jai nusiųsiu? Paskutiniai išeiginiai drabužiai liko anapus naujosios sienos, liko ir dviejų savaičių sunkiai uždirbtas uždarbis, liko visa geresnės ateities viltis...

Stambaus sudėjimo, raumeningas jaunas vyras stovi Ekskursijų stoties tarpdury. Jo tarmė aukštaitiška, pasisako esąs nuo Utenos. Vyriškio veidas ryžtingas.

— Dirbau pas dvarininką. Šeimininkas buvo neblogas, sakydavo:

— Kol laukų darbai prasidės — melšk karves ir į moterų darbą nesikišk, tegu jos pačios dirba. Gali rašytis į šaulius, tas man nesvarbu.

— Atbėgau praėjusį ketvirtadienį. Ir kaip nebėgsi: visi sujudo, kaip ant mielių, keliais pasipylė rudmarškiniai, pamačiau, kad reiks kitiems dievams žarnauti. Ne, mano sveikata ne jiems, tegu tie svečiai karves šeria ir melžia, o aš darbo gausiu, kad ir pas suvalkietį.

Prekybos instituto studentas gavo darbo vienoj privačioj įstaigoj, bet skundžiasi negalįs normaliai dirbti:

— Nors jau visa praėjo savaitė, bet negaliu ramiai miegoti ir atgauti pirmykščios nuotaikos. Taip ir norisi grįžti prie jūros, prie pamėgtų, daugelį kartų lankytų vietų.

Žinau, kad taip nusiteikę žmonės vaikšto Kretingos, Tauragės, Jurbarko ir mažesnių naujojo pasienio miestų gatvėmis. Jie kenčia, bet ir yra pasiryžę grumtis už ateitį. Tiktai reikia, kad vyriausybė ir visuomenė rimtai susirūpintų, kur tūkstančiams pabėgėlių surasti darbo ir juos aprūpinti nors kol kas minimum pragyvenimo ištekliais.

(L. A.)

F. Žibėtis

RYTPRŪSIŲ ISTORIJA

Gulbinės dienraščio "Preussisch — Litauische Zeitung" leidykla nutarė pakeisti laikraščio antraštę. Nuo balandžio 1 d. jis vadinsis „Altpreussische Zeitung". Minimas Gumbinės dienraštis, pradėjęs eiti 1812 m., buvo pats pirmasis vokiečių laikraštis Prūsų Lietuvoje. Dėl to ir vadinasi "Intelligenzblatt fuer Litthauen". Pirmojo numerio įžanginį straipsnį parašė žinomasis prūsų išsilaisvinimo vadas, Gumbinės valdžios apskrities prezidentas Theodoras von Schoenas. Paminėjęs, kad "Provinz Litthauen" apima 291 kvadratinių mylių plotą, karštais žodžiais giria šio krašto grožį, žemės derlingumą, gyventojų darbštumą. Autorius ypatingai iškelia Lietuvos žmonių sumanumą, vikrumą, jų tautiškumą, poeziją ir dainas. Beveik kiekvienas didesnis kaimas turįs savo muzikantą, o Ramintės upės krantai buvo apgiedami jau prieš daugiau kaip 500 metų. Nuostabus esąs nagingumas jau iš seno čia apsigyvenusių lietuvių, su kariais vėliau susimaišė zalcburgiečiai ir kiti kolonistai. Anot Schoeno, niekas negalįs neigti originaliai pasipuošusių lietuvaičių rodomo aukšto meninio atjautimo, kuomet jos, nors ir vargingoje lūšnelėje gyvendamos, pasigamina puikiausius rankdarbius su dailiais išsiuvinėjimais . . .

1859 m. laikraštis, kartu būdamas valdžios organu, pradėjo vadintis "Preussisch—litauische Zeitung". Toks jo vardas glaudžiai susietas su krašto istorija, nes kraštas į šiaurę nuo Priegulos jau ordeno laikais buvo vadinamas "Litauische Aemter", o 1736 m. rugpjūčio 19 d. Friedrichas Wilhelmas I Gumbinėje įkurdintai krašto valdžiai davė vardą "Preussisch—litthauische Kriegs und Domaenenkammer". Vėliau ji vadinosi "Koeniglich—littauische Regierung", o pats kraštas—'Regierungsbezirk Litthauen'. Tokie pavadinimai oficialiai buvo vartojami dar ir prieš 19 amžiaus pabaigą. Minimas Gumbinės dienraštis savo ankstybesnio vardo laikęs iki šiai dienai.

Vilnijos vaizdai. — Garneli, garneli, atnešk man brolelį, o jei turi gerą širdelę, atnešk ir mažą seselę . . .

VIENYBĖ

Volume three — BROOKLYN, NEW YORK, FRIDAY, APRIL 21, 1939. — Number sixteen

EDUCATION IN LITHUANIA

"The purpose of the elementary school in Lithuania is to provide primary education for the youth of Lithuania, foster their spiritual and physical growth, and teach them to love, cherish, and sacrifice themselves for Lithuania".

This statement appears in an article on "Education in Lithuania" written by K. Masiliunas, Undersecretary of the Ministry of Education in Lithuania. The article is published in the curent issue of SCHOOL LIFE, official monthly journal of the Office of Education, Department of Interior, and is particularly interesting at a time when Lithuania is so much in the day's news.

The Office of Education calls attention to the fact that during the latter part of the nineteenth century, the Lithuanians, like many other minority peoples, were severely restricted in the use of their own language and the development of their literature. In that periood, from about 1864 to 1904, all printing in Lithuanian was forbidden, and the Lithuanian elementary and secondary schools were closed. It was then that the mothers with the aid of smuggled books secretly taught their children at least to read and write in their mother tongue, and in so doing dared prison and exile.

Undersecretary Masiliunas points out in the SCHOOL LIFE article that today religion is taught in the Lithuanian elementary schools by clergymen of the various denominations and that it is compulsory for all children. Other school subsubjects are the Lithuanian language, arithmetic, knowledge of environment, history, geography, natural history, art, manual arts, music and singing and physical training. There are six grades in the elementary school.

In the secondary schools of Lithuania, boys and girls study religion, Lithuanian language, French, and another language —either German, English or Russian, as well as Latin, history, citizenship, philosophy, mathematics and geography. Other subjects taught are natural sciences, drawing, physical culture and military training for boys, physical culture for girls, manual training and housekeeping for girls, music and singing. All of these subjects are compulsory during the seven-year secondary school period.

Not all children in Lithuania attend school all the year, Mr. Masiliunas reveals. First-grade and second-grade pupils in the rural districts go to school only during September and October and during May and June of each year. In winter the country schools are attended by third, fourth, fifth and sixth-grade pupils. Children in urban areas attend classes throughout the school year.

Local authorities state that Lithuania's elementary schools, and school buildings are for the most part erected by local communities, grants-in-aid being made by the Ministry of Education. Latest figures show a total of 2,600 elementary schools, 5,600 elementary school teachers, and 301,000 pupils in elementary schoools.

There are 20,000 students in Lithuanian secondary schools taught by approximately 1,500 teachers.

School competitions are popular in Lithuania. Undersecretary Masiliunas says, "A State physical culture badge to encourage physical fitness, scout troops and circles, camps for students, and travel during the vacation period are all connected with secondary education". In competitions which take place at the end of each school year, high school students strive for supremacy in reading and recitation of Lithuanian, French and German, drawing, singing, and physical culture. From picked teams of from 1,000 to 1,500 students, the best readers, recitehs, draughtsmen, choirs and sportsmen are selected.

Institutions of higher education in Lithuanian enroll ap proximately 4,500 students.

Up to the World War, there were no technical schools in the Republic. Today, technical schools register 3,000 students, including those in housekeeping schools and those in commercial schools. Agricultural schools have an attendance of 1,500.

"The Government of Lithuania assigns considerable sums for educational purposes", according to Mr. Masiliunas' article. "In 1938 the Budget of the Ministry of Education in Lithuania", he says, "carried the figure of 56,656,891 litas, or 16.34 per cent of the total national budget".

New York Folk Festival Ball April 28th

NEW YORK, N. Y.—While Europe is in turmoil, New Yorkers are soon to see the sons and daughters of Europe dancing together in gay harmony. The Folk Festival Council, oldest organized representative of the many folk dance-song groups in the Metropolitan area, will show that the American way really works, in an "All-Nations Festival of Dance and Song".

This GALA FOLK BALL will take place on Friday evening, April 28th, at the Royal Windsor Ballroom, 69 West 66th St., New York City. Nationality folk groups throughout the city, representing a cross-section of our people, will join hands, hearts and minds to give visitors here for the opening of the Fair, and New Yorkers as well, a huge Folk Festival and Party.

Although Americans, they will demonstrate in colorful, native costumes, folk dances and songs brought from the Old World. Each song and dance has a flavor and character peculiar to its national origin. Some have enriched the American way of life for generations.

On the 28th, in addition to the program by nationality groups, there will be general folk dancing under the direct leadership of many nationality leaders throughout the evening.

WANT TO FLY?

PAUL ŠALTENIS Lithuanian Flight Instructor

Will Teach You: Flying — Mechanical Work

SIGHTSEEING—CHARTER TRIPS—BLIND FLYING

DENNY DAITZ FLYING CORP.

Call Garden City 4859 or visit Hangar 23, Roosevelt Field. Res.: Great Neck 351-M Mineola, L. I.

ROSE LUCAS AND BELIAJUS GROUP TO BE FOLK FESTIVAL FEATURES

ROSE LUCAS

Cleveland Singer and Chicago Dancers to Appear in Baltimore April 28th, in District of Columbia April 27 and 29.

WASHINGTON, D. C. — Rose Lucas, Lithuanian American lyric soprano from Cleveland, and a group of Lithuanian dancers from Chicago under the leadership of Vytautas F. Beliajus, folk-dancing instructor of the Chicago park district, will be featured in the April 29th afternoon and evening programs of the sixth annual National Folk Festival at Constitution Hall.

At the matinee, the Lithuanians will present "An Agricultural Scene in Lithuania", which was so successful at last year's festival. Numbers will include "Suktinis", or dance of turns; "Lengvos", requiring extreme lightness of foot; "Aguonėlė", or poppy dance, and "Wedding Dance". In the evening they will reproduce a Lithuanian May Day celebration. Rose Lucas will sing appropriate Lithuanian folk songs.

Sponsor of the Lithuanian artists is the Baltic American Society of Washington, which will present a pre-festival recital April 27th at the King-Smith Playhouse. Mr. Beliajus and his group will offer a program of oriental and Baltic folk dances, and Miss Lucas will sing Lithuanian folk songs of the past and the present. August Nikula and L. J. Esunas are arranging the program.

A similar program at Lithuanian Hall, Hollins and Parkin Streets, Baltimore, Maryland, will be presented Friday, April 28th by L. J. Esunas, through the courtesy of the Baltic American Society and the National Folk Festival. Helen Pechukaitis will be the accompanist.

R. LUCAS and F. BELIAJUS

IN QUEST FOR LITHUANIAN WAYS IN LIFE

By C. R. Jurgėla, Following Jonas Aleksa

(Continuation)

Compare this status with that in Germany where the manpower was freely marketable. There had been a form of "German export"—German landlords were selling their Landsknechts to foreign countries . . . Only a lunatic could have even suggested such "business" in Lithuania, — not to mention consequences to any attempt to put such "German business" into practice. Such "trade" was considered beastly in Lithuanian state, where every citizen lived under protection of the law.

Serfdom in Lithuania proper was milder than in ethnographic Poland in the Polish-Lithuanian Union, or in the Russian-inhabited territories of the Union. In Lithuanian-ruled Russian territories serfdom was milder than in Moscovy or, later in the Russian empire.

For many centuries *Lithuania's fiscal matters had been ably managed*, as they are in modern Lithuania. In Vytautas' reign Lithuanian coins had been more eagerly accepted in Krakow market than Polish.

Fundamentals for the modern Russian culture had been laid in Lithuanian - ruled Russian lands. In Kiev region a Russian culture progressed and developed in XV-XVII centuries, until later,—when Lithuanian state weakened in the face of an imported Polish and an inborn Slavic anarchy and increasing ultra - catholic intolerance, — Ukraine moved into opposition and joined Moscovy. That marked the beginning of the fall of the Polish-Lithuanian "Republic".

Moscovite Russia has greatly benefited from the so-called "Lithuanian" culture of Ukraine. However, in the negative circumstances of Moscow life a healthy growth of Russian culture had degenerated, and to this date is renegade.

Consequently, although the Lithuanian nation has suffered and lost much in the evolution of events of the XIII-XVI centuries, contracted into its own shell and exhibited very little outwardly as such, still *we have rendered great services to the others.*

Consider now the Lithuanian contribution to American liberties, in the words of our able contemporary, J. Leo J. Vashila of Philadelphia, Pa.

(To be continued)

The Ever-Present Fair

NEW YORK.—The separate articles, of almost every conceivable kind and use, bearing the insignia of the New York World's Fair 1939 licensed for commercial production, now number more than 3,000. They include hats and shoes, dresses, scarfs and cravats, flags, food, china, glass, pottery, lamps, mirrors, nursery equipment, desk sets, wall paper, rugs and hangings, leather goods, costume jewelry and dinner favors, luggage and containers for toilet articles.

"Paul Bunyan" and His Ox

NEW YORK. — "Paul Bunyan", heroic personage of the north woods, and his ox, "Blue Babe", are portrayed in one of the free-standing American folk-lore groups on the facade of the Medicine and Public Health Building at the New York World's Fair 1939. On a back-stroke, Paul could cut down an extra tree, according to legend. "Blue Babe", hitched to a croked road 8 miles long, pulled it out to 22 miles, at least that's the story.

Truckin' Railroads

NEW YORK. — Australia and Soviet Russia are so proud of their railway trains they are sending examples of them to the New York World's Fair 1939. As they are not standard gauge, they will not fit on the tracks of the Long Island Railroad. So, they must be taken from ocean freighters, placed on lighters and towed to Flushing Bay. There, they are to be transferred to trucks and hauled over roundabout roads, avoiding overpasses and bridges, to get them to the Fair.

Rare Orchids From Venezuela

NEW YORK. — Orchids of rare and almost priceless species from Venezuela are to be displayed in that republic's pavilion at the New York World's Fair 1939. The entire display is to be changed every three days, fresh orchids being flown from Venezuela to the Fair.

LIETUVIS
Accountant & Auditor
kreipjkitės
Juozas J. Akulonis, Jr.
1147 E. Jersey St. Elizabeth, N. J.
Tel.: ELizabeth 3-7788
Namų tel.: ELizabeth 3-9429

LIETUVIŠKA
RESTAURACIJA
BAR & GRILL
Gaminame amerikoniško ir lietuviško stiliaus valgius. Galima gauti Amerikos ir importuotos degtinės, vyno ir gero alaus.
Lietuviškas kumpis, rūkyti kilbasai ir kopūstai galima gauti kasdieną.
Joseph Zeidat,
savininkas
411 GRAND STREET
Brooklyn, N. Y.

CLEMENT VOKETAITIS
Advokatas
50 COURT STREET,
Brooklyn, N. Y.
TEL.: TRIANGLE 5-3622
168 GRAND STREET,
TEL.: EVERGREEN 8-7179

Dr. H. MENDLOWITZ
Perkėlė savo Williamsburgho ofisą į
522 BEDFORD AVE.
netoli Taylor Street
BROOKLYN, N. Y.
TEL.: EVERGREEN 7-1312
PRIĖMIMO VALANDOS:
nuo 1 val. iki 3 val. popiet ir nuo 7 v. iki 8 val. vak.
FLATBUSH OFISAS:
2220 AVENUE J

Tel. Market 3-5357
Michael Akialis, Jr.
Laidotuvių Direktorius
195 Adams St., Newark, N.J.

HAVEMEYER 8-0259
RALPH KRUCH
FOTOGRAFAS
65-23 GRAND AVENUE
MASPETH, N. Y.

Angliai! Angliai!
Pirkite Anglius Dabar!
LISAUSKO ANGLIŲ CO.
335 Union Avenue,
Dabar siūloma pirkti
Blue Coal
Telefonuokite tuojau
EVergreen 7-7550
Brooklyn, N. Y.

PROGA TIEMS, KURIE NEMATĖ!
Visuomenei Pageidaujant Rodoma Antrą Kartą
Brolių MOTUZŲ
FILMOS
METAI LIETUVOJE
PAVASARIO RŪPESČIAI
Laukai ir sodai, Sapnas žydinčiame sode, Šienapiūtė Nevėžio lankose, Devintinės Raseiniuose, Turgus Plungėje, Studentiška gegužinė.
VASAROS DARBAI
Trumpi gamtos, ūkio darbų ir žmonių vaizdai: po Suvalkiją, Šiaurės Lietuvą, Žemaitiją, KLAIPĖDOS KRAŠTĄ, Kauniją ir Rytų Lietuvą.
RUDENS GĖRYBĖS
Rudenio vaizdai su grybais, šermukšnio uogom, obuoliais; kariuomenės sugrįžimas iš rudens manevrų; Jaunimo dainos ir šokiai.
ŽIEMOS MALONUMAI
Žiemos vaizdai: sniegas, šerkšnas; žūklavimas po ledu per Kūčias; medžioklėje zuikiai, stirnos, lapės; užgavėnės; žiemos pabaiga.
PASIRINKITE PATOGIAUSIĄ VIETĄ IR DIENĄ
Bal. 24 Great Neck, L. I., Kasmočių Sal., 89 Steamboat Rd.
Bal. 25 S. L. A. Svetainėje, 197 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Bal. 26 Lake Ronkonkoma, L. I., Geo. Shliakis Svetainėje
ĮSIDĖMĖKITE PATYS IR KITIEM PASAKYKITE
ĮŽANGA Suaugusiems 35c Vaikams 15c PRADŽIA 7:30 v.

PAGALVOK APIE RYTDIENĄ!
NIEKA žmogaus, kuris nesirgtų ir nemirtų. Susirgus — kiekvienam reikalinga pašelpa. Numirus — reikalinga pagelba likusiems šeimos nariams. Bet ne visi žmonės tuo apsirūpina, kol sveiki ir kol nelaimė jų neištinka.
BŪK rūpestingu!
PAGALVOK apie savo ir savo šeimos likimą— rytdieną!
APSIDRAUSK save ir savo šeimą didžiausioje lietuvių apdraudos ir pašelpos organizacijoje.
APSIDRAUSTI galima nuo $100 iki $5,000.
LIGOJE pašelpą galima gauti nuo $6 iki $12 savaitėje.
NARIAI priimami nuo 2 iki 60 metų amžiaus.
SUSIVIENIJIME yra apie 15,000 narių.
BŪK tos didelės lietuvių šeimos nariu!
ĮSIGYK SLA Jubiliejinį Albumą. Tai graži, didelė, istoriška knyga, kurioje telpa virš 1,000 paveikslų — jūsų giminių ir pažistamų.
SUSIVIENIJIMO turtas — virš $2,000,000.
BŪK to turto dalininku!
SUSIVIENIJIMO kuopos randasi visuose didesniuose lietuvių centruose Amerikoje.
ALBUMO kaina $5. SLA nariams — $2.50.
PRISIRAŠYK prie artimiausios tamstai kuopos!
INFORMACIJAS galite gauti:
LITHUANIAN ALLIANCE of AMERICA
307 West 30th Street, New York, N. Y.

BROOKLYN LABOR LYCEUM

SALĖ IR PARKAS
Vedėjas J. H. HOFMANN.
947-959 Willoughby ave
BROOKLYN, N. Y.
Didelės ir mažos salės baliams, koncertams, vestuvėms ir susirinkimams. Parkas piknikams ir žaidimams.
Didelė moderniška scena—Moderniški įrengimai — Gražus kambariai
Telefonas STagg 2-3842

VIENYBĖ

JONAS VASILIAUSKAS IR JO MISIJA

Balandžio mėn. 19 d. VIENYBĖS įstaigoje atsilankė Lietuvos Operos dainininkas ir koncertų rengėjas p. Jonas Vasiliauskas, kuris buvo atvykęs į Ameriką trumpam laikui ir bal. 22 d. vėl atgal grįžta į Lietuvą.

P. Jonas Vasiliauskas atvyko čia atlikti kai kurių reikalų įgaliotas Lietuvos Valstybės Operos dainininko Kipro Petrausko. Pasaulinės Parodos proga dainininkas Kipras Petrauskas atvyks rudieniop į Ameriką ir bus surengta keletas viešų koncertų. Manoma, kad keletas koncertų įvyks ir kitose didesnėse lietuviais apgyventose kolonijose, kaip Chicagoje, Clevelande, Detroite, Bostone ir kitur.

Pirmasis didžiulis koncertas įvyks New Yorke Carnegie Hall. Tuo reikalu p. J. Vasiliauskas jau susitarė. Apie rugpjūčio mėn. p Vasiliauskas atvyks vėl į Ameriką paruošti kai kurių parengiamųjų darbų. Vėliau atvyks ir Kipras Petrauskas.

Ir kitos lietuvių kolonijos turėtų jau susirūpinti ir sukrusti dainininko K. Petrausko tinkamu sutikimu ir koncertų surengimu.

Svarbus susirinkimas

Lietuvių Prekybos Buto susirinkimas įvyks antradienį, balandžio 25 d. 8 val. vakare, 337 Union Ave., Brooklyn, N. Y., J. LeVandos raštinėj. Visi nariai ir ne nariai biznieriai, profesijonalai ir amatininkai maloniai kviečiami skaitlingai dalyvauti. Minėtas susirinkimas bus svarbus tuomi, kad naujiems nariams įstojimo mokesčio nebus, tiktai metinė duoklė $3.

Įstojusių naujų narių vardai bus užrekorduoti ruošiamoj knygelėj New Yorko Pas. Parodos proga. Vėliau įstojanti nariai į L. P. B. tos progos neturės, nes knygelė bus jau gatava. *J. LeVanda*, pirm.

Geriausia Vieta Pirkti

LIKERIUS

Didžiausia, Geriausia ir Atsakomingiausia Likerių Krautuvė Brooklyne Yra

Manhattan Liquor Store

Tikrai žinokit, kad perkant sau vynus ir likerius reikia pirkti patinkamoj krautuvėj.

MANHATTAN LIQUOR STORE

264 Grand St., B'klyn, N. Y.
(kampas Roebling St.)

Tel.: EVergr. 7-1645 License No. L.886

JURGIŲ VAKARIENĖ PERKELTA

Kaip buvo skelbta, kad Jurginių vakarienė įvyks sekmadienį bal. 23 d., Antano Povilansko salėje, dabar prašoma įsitėmyti, kad šitas Jurgių pokylis įvyks šeštadienį bal. 22 d. ir Am. Lietuvių Tautininkų Klubo buveinėje, 35 Stagg St., Brooklyn, N. Y.

Kadangi patiems šeimininkams ponams Povilanskams ištiko nelaimės įvykis ir tą sekmadienį įvyksta Moterų Komiteto svarbus parengimas, tai Jurgių vakarienės rengimo komisija numatė šitą permainą padaryti.

Visus mylimus svečius prašome atsilankyti į šitą gražų pokylį. Skaniai užsikąsime, gardžiai išsigersime ir smagiai pašoksime šiame Jurgių pokylyje. Jurgis Andriuškevičius ir Jurgis Puidokas visų lauks.

Kviečia Komisija.

Paskutinis prieš parengimą susirinkimas

Balandžio mėn. 23 dienos rengiamos pramogos Komiteto narių ir tikietų platintojų susirinkimas įvyks penktadienį, balandžio 21 d. 8 v. vak. SLA salėje, 197 Grand St., Brooklyne. Tam susirinkimui bilietų pardavėjoms teks išduoti atskaitas. Prašome kooperuoti, kad iki tam laikui bilietų platintojos savo pareigą galėtų atlikti. O geriausia kooperacija—nusipirkti bilietą ir už jį apmokėti. *Komitetas.*

KLAUSYKITE RADIJO PROGRAMOS

Klausykite Lietuvių Radio Valandos radio programos šeštadienyje iš stoties WBNX 1350 kc., 9 val. ryto.

SVEIKATA, MIRIMŲ IR GIMIMŲ STATISTIKA

Pavasario laikmetis dar vis neša ligas, kurios žinoma, neapsieina ir be gyvybių praradimo. Pereitos savaitės sveikatos tyrimo daviniai rodo, kad Brooklyne plaučių uždegimu (pneumonia) naujai susirgusių užregistruota 211 asmenų. Iš sergančių šia liga 47 mirė. Tai gana didelis nuošimtis. Influenza naujai susirgusių užregistruota 13. Du sergantieji mirė. Tai žymus pastebėjimas, kad turint nors mažą šaltį reikia tuojau kreipti atydą į medicinišką pagalbą. Tuo atveju būtų išvengta didesnių ligų, kurios paprastai išsivysto iš mažesnių susirgimų.

Diphteria naujai susirgusių užregistruota 15, Scarlet fever 108, Measles 55, Whooping cough 11. Auto nelaimėse žuvo 6 asmenys.

Gimimų užregistruota 807.

PASAULINĖS PARODOS LIETUVIŲ DIENAI

REMTI

DIDYSIS BALIUS

PROGRAMOJE:

M. BARONAITĖ—Lietuvių Tautiškų Šokių Mokytoja
M. AVIETĖNAITĖ—Lietuvių Pasaulinės Parodos Komisijonierius

Tautiški Šokiai, Lyraičių Šokikių Grupė
Chorų Dainos, Margumynai

ARCADIA HALL

918 Halsey St., netoli Broadway, Brooklyn, N. Y.

Pradžia 6 val. vakare **Įžanga 50 centų**

Šokiams Gros
JONO NAVICKO NAKTIES PELĖDOS

Pasaulinės Parodos Lietuvių Dienos Komiteto Moterų Skyrius

M. BARONAITĖ
Lietuvių Tautiškų Šokių Mokytoja

M. AVIETĖNAITĖ
Lietuvių Pas. Parodos Komisijonierius

PAMATYKITE PRIEŠPARODINĘ PRAMOGĄ

Pasaulinės Parodos Lietuvių Dienai Moterų Komitetas rengia pirmą didelį balių, tikslu paremti Lietuvių Dieną. Jeigu tam tikslui būtų prašoma 50c., juk kiekvienas visai neabejodamas, tuoj duotų ir ne 50c., bet mažiausiai $1. Šios pramogos rengėjai prašo tik 50c. įžangos. Įžangos bilietus pardavinėja komiteto narės. Prašoma joms sumažinti sunkų darbą—nusipirkti kelis bilietus ir juos kitiems perleisti. Baliuj dalyvauti negailėkite laiko—apsimokės. Užtikrinama, kad, ne tik gerai laiką praleisite, bet ir pamatysite bei išgirsite naujo. Matysite pirmą kartą Amerikoje viešai pasirodančią su lietuvių tautiniais šokiais p-lė Marytė Baronaitė, kuri Europoje labai sekmingai demonstravo. Jais gėrėjosi Londono, Paryžiaus, Berlyno, Kauno, Stockholmo ir kitų centrų visuomenė, jais ir mes gėrėsimės. Jie mokėjo po kelis dolerius, mes mokėsime tik keletą centų. Matysime jaunas išmokytas mergaites šokančias. Baliuje girdėsime muzikų Brundzos ir Dulkės chorus. Jie išmoko naujų dainų iš nesenai iš Lietuvos gautų gaidų. Be to, svečiuosis iš Stamford, Conn. naujas lietuvių Gintaro choras, kuriam vadovauja p-lė Stulginskaitė, o reikalus tvarko gerai mums žinomi ponai Bartnikai.

Turėsime progos matyti ir girdėti kalbančią Lietuvos viešnią p-lę Magdeleną Avietėnaitę, Pasaulinės Parodos Lietuvių Dienai Komisarą. Lietuvoje atsilankiusiems tenka p-lę Avietėnaitę sutikti užsienio įžymesniems svečiams ir iš jos apie Lietuvą gauti visokiausių informacijų, literatūros bei nurodymų. Savo turima praktika ji daug ką patirto pasakys. Girdėsime generalinį Konsulą, Pulkininką Joną Budrį, kuris šiuo svarbiu momentu pasakys gana daug svarbaus visiems lietuviams

Svečių šiame baliuje bus iš Massachusetts, Pennsylvania, Connecticut valstijų. Specialiai paruoštų autobusų ekskursijos atvyks iš New Jersey.

Balius įvyks Brooklyno vienoj didžiausių salių, Arcadia Hall, prie pat BMT Jamaica linijos Halsey stoties, Brooklyne. Toj milžiniškoj salėj šokiams gros Jono Navicko didelis Nakties Pelėdų orkestras. Baliaus diena — balandžio 23, šį sekmadienį. Pradžia 6 val. vak. Balių rengia moterys, tad jis bus jaukus, su skoniu, įvairenybėmis. Iš jo išėjęs kiekvienas jausis patenkintas, jausis atlikęs pareigą ir gerai pasižmonėjęs. Tad, iki pasimatymo baliuje. *Ona Valaitienė.*

Vestuvėms
IR
Parėms

GERIAUSIA
PIGIAUSIA ir
SAUGIAUSIA

Degtinę pirkti

LIETUVIŠKAME MONOPOLYJE
Republic Liquor Store

415-17 KEAP ST., B'KLYN, N. Y.

Tel. EV. 7-2089
Lic. L-72

VINCAS J. DAUNORA
APTIEKORIUS

SVEIKATA — LAIME

PUSSVEIKIS - - - Jauties niekam tikęs—bejėgis? Neturi apetito, biaurūs pūslės skausmai? Rūkštis viduriuose? Galvos skaudėjimai? Jeigu nuo užkietėjimo—vartok DAUNORO STOMACH MIXTURE
Tapk sveiku.
KAINA TIKTAI VIENAS DOLERIS

229 BEDFORD AVE.
KAMPAS NORTH 6-TOS GATVĖS
BROOKLYN, NEW YORK

MODERNIŠKA SALDAINIŲ KRAUTUVĖ

Didelis pasirinkimas geriausių saldainių dėžėse iš Amerikos. Taip pat galite gauti saldainių ir iš LIETUVOS

Namie gaminti ledai (Ice Cream)
Visada Galima Gauti Geriausi Užkandžiai

ALUS IŠ KRANO IR BONKUTĖMIS

JUOZAS GINKUS

495 Grand Street, Brooklyn, N. Y.
TEL.: EVERGREEN 4-7142

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA
231 Bedford Ave., Brooklyn, N. Y.
KOPLYČIOS LAIDOTUVĖMS
Tel. EVergreen 8-9770

MATTHEW P. BALLAS
(BIELIAUSKAS)
660 Grand St., Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel STagg 2-5043

STEPHEN AROMISKIS
(ARMAKAUSKAS)
423 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. EVergreen 7-4335 *Koplyčia Laidotuvėms*

ESTATE OF
A. J. VALANTIEJUS
54-41 72nd STREET, MASPETH, L. I., N. Y.
Telephone NEwton 9-4464 & MIchigan 2-1717

ESTATE OF BARRY P. SHALINS
(ŠALINSKAS)
84-02 Jamaica Ave., Brooklyn, N. Y.
Tel. VIrginia 7-4499 *Koplyčia Laidotuvėms*

A. RODZEVICZ
(A. Radzevičius)
Tel.: Stagg 2-4409
402 Metropolitan Ave., Brooklyn, N. Y.

Phone STagg 2-0783 Night HAvemeyer 8-1158
JOSEPH LE VANDA
NOTARY PUBLIC
337 UNION AVENUE, BROOKLYN, N. Y.

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomuoja automobilius įvairiems reikalams

"TARZANAS IR UŽBURTA S MIESTAS"

Edgar Rice Burroughs, vertė Pijus Bukšnaitis

49. Žiūrėdamas nuo stačios uolos žemyn, Tarzanas stebėjosi iš to baisaus žvėries, kuris turėjo būti vienas iš išlikusių šiuose kalnuose priešistorinių dinozaurų, seniai jau kitose pasaulio dalyse išnykusių. Paskui Tarzanas pažvelgė į plūnksnomis apsikaišiusį baltą kareivį.

Tarzanas pamanė, kad šis kareivis gali būti jam naudingas, ar kaip įkaitas, ar kaip žinių suteikėjas. Jei dinozauras jį sudraskys — Tarzanui nebus jokios naudos. Dėl to Tarzanas pasiryžo tą kareivį išgelbėti. Nieko nelaukdamas Tarzanas iš viršaus šoko žemyn tiesiai ant dinozauro.

Nežinomasis kareivis labai nustebo, kai nuogas, saule apdegęs Tarzanas nukrito ant baisaus žvėries. Akimirksny Tarzanas užsilipo ant dinozauro sprando ir pradėjo peiliu badyti. Bet šio milžiniško driežo sprandas ir nugara buvo apdengta kauliniais žvynais, kurių peiliu perdurti nebuvo galima.

Dinozauras visaip kratėsi, maskatavo uodega ir barškino dantimis, besistengdamas numesti nuo savęs Tarzaną. Kareivis iš pradžių stovėjo lyg apsvaigęs. Netrukus jis atsipeikėjo. Matydamas, kad žvėris kovoja tik su Tarzanu, jis buvo beketinąs bėgti ir išsigelbėti, palikdamas Tarzaną.

Kas bus toliau — žiūrėkite kitame VIENYBĖS numeryje

SKAITYKITE VIENYBĘ